

El llenguatge

El destí i la destinació 12/VIII/1979

El català i el castellà han distribuït desigualment els diversos significats que comprenen, en conjunt, els dos substantius relacionats amb el verb destinar: destí i destinació (castellà: «destino» i «destinación»). Hi podríem afegir encara que el francès distribueix també d'una manera peculiar aquests significats, tal com es veu pel simple fet que disposa no de dos noms sinó de tres: «destin», «destinée» i «destination».

La diferència essencial entre el català i el castellà està en la designació del significat «lloc on ha de trameure's alguna cosa, on algú ha d'anar», definició que copiem del Diccionari Fabra i la qual hi figura il·lustrada amb l'exemple Arribar un paquet a la seva destinació. Aquest significat en català ha d'ésser designat pel substantiu sufixat destinació i en castellà per la forma simple «destino». La Gran Enciclopèdia Catalana confirma l'exclusivitat d'aquesta designació per a destinació així com alguns diccionaris d'equivalències (Albertí, Moll), que, com a equivalents de «destino» indiquen, a més de destí, destinació per al significat que comentem.

En conseqüència, caldria reservar l'ús de destí per a designar la potència sobrehumana que fixa per endavant el curs dels esdeveniments i (francès: «destinée») la sort reservada a cadascú, i recórrer a destinació no solament per a la designació de l'acció de destinar i el fi a què es destina una cosa sinó també, especialment, en el llenguatge mercantil i comercial, en què tan sovint és qüestió d'indicar el lloc on cal que vagi a fer cap una persona, una carta o una mercaderia. Notem, doncs, que el destí d'un tren, com el de qualsevol màquina o artefacte, és el d'anar a parar al dipòsit de ferro vell, o qui sap si en algun museu: l'estació on acaba cadascun dels seus trajectes regulars és la seva destinació.

Avesats a sentir «Destí: Portbou» o «Amb destí a Puigcerdà» a algú li podrà semblar insolit Destinació: Portbou i Amb destinació a Puigcerdà. El llenguatge actual, especialment en la seva expressió pública, no plany pas si noms i sufixats són sovint innecessàriament. Mots com mentalització o sensibilització, per exemple, són avui usats a tot estrep. No hem pas de tenir por d'un més, tant més si l'exigeix a propietat de l'idioma.